



ТРИЗУБ - REVUE HEBDOMADAIRE UKRAÏNIENNE - TRIDEN'D

Число 7 (265) рік вид. VII. 15 лютого 1931 р. Ціна 2 фр. (Prix 2 fr)

Париж, неділя, 15 лютого 1931 року.

Цілком зрозумілі ті зацікавлення та уважність, з якими розкидані світами земляки наші стежать за звітками про наради центральних організацій, що мають дбати про долю біженців, кожного разу, як вони відбуваються в Женеві.

«Тризуб» завжди докладно подавав відомості про всі зміни, які заходили в правному становищі еміграції, та про заходи наших представників що-до оборони національних українських інтересів. Він регулярно ділився з своїми читальниками і нашими невдачами, і нашими досягненнями. І в цьому числі містимо ми докладний допис із Женеві про те, що діялося там під час останньої сесії Дорадчого Комітету.

З цього видно, в яких надзвичайно тяжких умовах доводиться провадити свою працю нашим представникам. Переважаюча російська більшість, яка здавна там укорінилася, переодить усе, що їй до вподоби. І в нашій делегації, яка зостається в меншості, немає змоги здійснити намічений план. Але вона що-разу з твердістю виступає в обороні нашої справи і з послідовністю зазначає наші принципиальні позиції.

Новий статут біженський ввійшов у життя. Зорганізовані нові центральні органи. Звісно, наявність в новому «офісі» українського представника значно полегшувала б здійснення наших планів. Відсутність в центральному еміграційному органі українського голосу являється мінусом, який ускладнює наше становище. Але здобути місце там за теперішніх обставин ми були не спроможні. Та все-ж певні мож-

лихості, нехай і не легкі, перед нами є. Нова стала форма організації, певні персональні зміни на чолі справи їх збільшують.

Треба тільки уважно стежити за тим, як розвиватиметься життя нового органу, постійно тримати руку на життєвому його.

Наші представники з їх досвідом і витригавістю само собою і да і виондугатимуть не легке за дання, що його на них покладено. Та ми симо нагадати знову, як ми вже про те писали не раз, що і раця їх зможе бути успішною лише при діяльній допомозі самого громадянства емігрантського. І окремі люди, і організації в різних країнах повинні постачати постійно своїм представникам всі потрібні матеріали, виявляти самі ініціативу і подавати її в дорозагу центральним об'єднанням, які мають в Женеві своїх уповноважених. А на того о ніше — давати зажди і відсюди людям, що на них спадає не легка обов'язок захищати національні інтереси українські на міжнародньому ґрунті, мораьні підтримку.

Представники українські в Женеві повинні почувати за своїми плечима терді і аги нашої організованої еміграції, яка їх туди вирагала.

Нова фаза біженецької справи в Лізі Націй та українці.

Смерть д-ра Нансена примусила Лігу Націй переглянути всю організацію допомоги біженцям. В-осени, як це в свій час ми писали на сторінках «Тризуба», було зібрано Дорадчий Комітет приватних організацій (де і наші делегати беруть участь), потім Міждержавну Дорадчу Комісію в справах біженських і там обмірковувалися проекти всієї нової організації. Дорадчий Комітет приватних організацій висовував проект, щоб усі функції д-ра Нансена були передані одному колективу при Лізі Націй. Але в Міждержавній Комісії під впливом Генерального Секретаря Ліги Націй виникла думка про розподіл функцій: правну допомогу згоджувався взяти на себе сам секретаріат Ліги Націй, а опікування матеріальне пропонував передати спеціальній автономній організації, яка тільки до певної міри буде зв'язана з секретаріатом і з усією організацією Ліги Націй. Проект єдиної організації підтримувала англійська делегатка пані Гамільтон, але Франція і багато інших країн схилилися до розподілу функцій, не бажаючи йти супроти Генерального Секретаря, що не хотів перебірати на себе різні матеріальні зобов'язання, зв'язані з опікуванням біженців. Представник Дорадчого Комітету приватних організацій в особі п. Рубінштейна дуже мляво одстоював первісний проект єдиної організації і дуже скоро, так мовити, без бою погодився на розподіл функцій. Це остаточно рішило справу в Міждержавній Комісії і в цьому дусі складено було і рапорт. Останній було передано до Асамблеї, себ-то вищому органу Ліги Націй, і там вже остаточно зупинилися на принципі розподілу функцій та обрали на голову майбутнього «офісу» для біженецької справи — п. Губера, проф. Цюрихського Університету, Голову Міжнароднього Комітету Чер-

воного Хреста. Йому і доручили скласти вже регулямін «офісу». Останній було вироблено і передано на затвердження Ради Ліги Націй, що зібралася в січні ц. р. і тепер «офіс» має входити в життя.

Властиво українські представники біженецьких організацій воліли, щоб було створено єдину організацію, нині ж функції правні, як це виходить з сказаного вище, належать Секретаріатові Ліги Націй, а матеріальне опікування — «офісу». Але переглядаючи проєкт, ми не можемо сказати, щоб він нам був дуже не вигідний. Особливо, коли мати на увазі, що тепер одна особа (покійний д-р Нансен) є заступлена колективом. Ця заміна вигідна тим, що в колективі завжди можна знайти прихильні нам елементи і відповідь підтримку, тоді, як при «єдиначаллі», як показав досвід, це часом буває трудніше, особливо, коли, як воно і було за д-ра Нансена, відношення до нас з боку провідника справи виявляється ворожим.

Новий «офіс» складатиметься, як ми сказали, з голови, обраного Асамблеєю Ліги Націй (п. Губер), з чотирьох представників Міждержавної біженецької Комісії, з двох представників від міжнародних благодійних організацій, з представників од секретаріату Ліги Націй та від міжнародного Бюро Праці і, нарешті, з трьох представників Дорадчого Комітету приватних організацій.

Отже для обрання трьох останніх скликаній був на 3 лютого ц. р. Дорадчий Комітет для біженецьких організацій. Українські організації були заступлені п. Келлер-Чикаленковою (Румунський Громадський Комітет), проф. Шульгином (Український Центральний Комітет в Польщі і по передавню — Спілка Інвалідів), п. Шумицьким (Генеральна Рада у Франції). Росіяне, як і завжди, з'їхалися у великій кількості, маючи до півтора десятки голосів. Були там крім незмінних п. п. Гульєвич та Рубінштейна, пані Жекуліна та п. п. Авксент'єв, Маклаков, Лебедєв, Вітте і ин. Було четверо представників вірменських організацій, один чи два представники жидівських біженців і чоловік з п'ять «нейтральних», себ-то представників різних міжнародних установ.

Таким чином, росіяне самі по собі уявляли вже більшість на зборах, а коли додати, що вірмене постійно за ними тягнуться, що «нейтральні» майже не виступають і у нашу боротьбу не плутаються, стане ясним, що росіяне були цілковитими господарями в хаті. При тих відносинах, які склалися, не було чого українським делегатам і думати провести свою кандидатуру до «офіса», тим більше, що треба було обрати тільки трьох чоловік, значить більшість дуже була зацікавлена в тому, щоб зберегти ці місця за собою. Шанувати ж права опозиції, себ-то українців, росіяне звичайно не вважали за потрібне.

Відповідно до цих обставин вироблено було і тактику українських делегатів, які виявили не менше організованости і однодушности, ніж російські представники. Ходило про те, щоб відзначити українську національну позицію, не піднімаючи разом з тим жадного політичного питання, бо це є недопустимим в установі гуманітарного порядку. Українська делегація з цього становища вишла дуже зручно і її поведінка викликала цілковите одобрення і симпатію у нейтральних членів зборів.

Головував на цей раз сам проф. Губер, людина надзвичайно приємна, уважлива до всіх членів зборів, безсторонній і діловитий голова. Власне єдиним пунктом порядку денного було обрання трьох делегатів до «офісу». Росіянин Вітте запропонував порядок виборів, з яким погодилася загалом наша делегація крім одного пункту. О. Шульгин пропонував обрати делегатів тільки на один рік, щоб у них був більший контакт з виборцями. Але ясно, що росіяне, почувавши себе господарями, настоювали на можливо довшому періоді і на праві переобрання делегатів. Отже ухвалено було, що делегати обираються на три роки.

Далі виступив п. Шумицький, виголосивши довшу промову. Він нагадає, що двома українськими делегатами була надана заява ще в грудні про екстренне засідання Дорадчого Комітету. На жаль, з технічних причин ця сесія відбутися не могла. Мали на увазі українські делегати запропонувати, щоб до «офісу» обіралася не три, а чотири делегати від Дорадчого Коміте-

ту. Річ в тім, говорив п. Шумицький, що тут існують представники чотирьох національних груп еміграції: вірмене, українці, росіяне і жиди. Бажано, щоб кожна з цих груп мала б свого представника і це зовсім не з політичних, а з річевих причин. — При всьому моєму бажанню, — вияснював промовець, — захищати інтереси, наприклад, вірмен, я б цього зробити не зміг, попросту через те, що життя їхніх біженців не знаю. Але коли вже це не можливо, я пропоную з мотивів справедливости, щоб всі три представники були обрані з нейтральних».

П. Рубінштейн енергійно запротестував, одповідаючи одначе в дуже лагідних тонах. Він перш за все не зрозумів п. Шумицького, думаючи, що він і тепер вимагає побільшити кількість делегатів до чотирьох, що звичайно після ухвали Ради Ліги Націй було вже не можливим, і доводив, що ці три делегати будуть репрезентувати весь комітет в цілому.

Після інтервенції проф. Шульгіна, який доповнив де-які думки п. Шумицького, голова приймає українську пропозицію, як побажання і переходить до виборів.

Підчас перерви з'ясувалося, як і треба було сподіватися, що росіяне вже запросували такий склад делегатів: п. Гулькевич (росіянин), п. Пашальян (вірменин) і п. Гольден (представник англійських організацій). До цих трьох кандидатів намітили і відповідних заступників. Українські делегати вирішили від голосування за національних кандидатів утриматися і голосували тільки за п. Гольдена і його заступника п. Макензі.

Після голосування взяв слово проф. Шульгін і висловив такі побажання до нововибраних делегатів та до пп. Губера та Джонсона.

По-перше, український делегат звернув увагу на справу, яка не раз порушувалася на цих зборах (як українцями, так і росіянами), але досі залишалася не розрішеною. Біженецький Комісаріят Ліги Націй давав позики тільки для тих осіб, що їхали на працю або сідалина землю. Між тим промовець визнає дуже потрібним, щоб давалися позики ріжним ємігрантським, вже існуючим, організаціям. Це з одного боку піднімає добробут еміграції з другого ж боку — позикиці найлегше повернути, бо у цих установ існує завжди певне майно і гарантії. Далі, необхідно давати хоч невеличкі суми і на чисто гуманітарні цілі, зв'язані з життям біженців.

По-друге, проф. Шульгін вказав на особливі труднощі, які з'являються в життю еміграції у зв'язку з економічною кризою. Особливо тяжке становище на Балканах і спеціально в Румунії. Раніше безробітні, які там траплялися дуже легко перевозилися на фабрики чи на землю до Франції. Тепер це, з огляду на певну кризу і у самій Франції, майже не можливе. Необхідно там на місці, і спеціально в Румунії організувати справу земельного кредиту для біженців, як це вже зроблено у Франції. Досвід Українського Громадського Комітету в Румунії показав, що це можливо.

По-третє, проф. Шульгін в своїй промові звернувся спеціально до новообраних делегатів з такою заявою: ми не за всіх з вас голосували, чому саме — пояснювати певно тут не потрібно. Але делегати обрані, вони мають тепер заступати весь Комітет. Отже тут існують чотири етнічні групи емігрантів: росіяне, вірмене, українці, жиди. Ми звертаємо увагу делегатів, що на їх обов'язку лежить безстороння оборона всіх цих груп. В разі ж одступлення від цього принципу безсторонности, ми, українці, застерігаємо за собою право інтерпеляції тут же на засіданню Комітету.

Негаймо ж у відповідь взяв слово п. Гулькевич (росіянин) і заявив в дуже категоричних тонах, що він вважає за свій обов'язок з повною безсторонністю і уважністю одстоювати інтереси всіх чотирьох груп еміграції, як українців, так і «сіоністів», як росіян, так і вірмен.

Аналогічні заяви в імені п. Гольдена склав його заступник п. Макензі, в імені вірмен — п. Пашальян.

Ці заяви, особливо ж заява п. Гулькевича, мають певне принципове значіння: довго уперто п. п. Гулькевичі і Рубінштейни (ба навіть Пашальян) неживали навіть слова «українець», рішуче одстоючи, що існують тільки дві групи біженців: росіяне і вірмене. І от в наслідок упертої праці

української делегації de facto (коли не de jure) не тільки Комісаріят і нейтральні члени Комітету, а й самі росіяне визнають, що поруч з росіянами таки існують українці. Цікаво, що цими виступами українці спонукали і жидів тримати себе трохи більш незалежно від росіян.

6-го лютого відбулися вибори до «офісу» і від Міждержавної Комісії обрано — голову Комісії, французького делегата п. де Навая, німецького делегата п. Фолькерса, грецького — міністра Рафзеліса та чехословацького міністра Фірлінгера. Заступниками обрано: міністра Антоніяде (Румунія), п. Гвядзовського (Польща), п. Шуменковича (Югославія) та Фельдмана (Латвія). Ми можемо вітати обрання чехословацького делегата, як представника уряду, що найбільше зробив для нашої еміграції, як такої. З приємністю також констатуємо, що обрано (на жаль тільки заступниками) представників тих двох держав, що в-осени минулого року, та й раніше, поставили на порядок денний Комісії справу українських біженців. Ми певні, що міністр Антоніяде, який особливо відзначився як приятель нашої еміграції, і в своїй ролі заступника зможе в разі потреби прийти нам на допомогу.

Треба також відмітити, що Голова Міждержавної Комісії п. де Навей, хоч інструкції, які він мав, далеко не завжди були для нас приємними, персонально тримався що-до наших представників коректно.

Незабаром «офіс» приступить до праці. Немає сумніву, що українське становище від цього не погіршас: українські представники безперечно нейдуть в цьому осередку собі прихильні елементи, а праго інтергеляцій в Дорадчому Комітеті зостається за нами. До того треба додати, що сам п. Губер виявив себе що-до українців дуже коректним, сам висловив бажання ближче познйомитися з становищем української еміграції і мав з Головою Головної Ради, п. Шульгиним, довшу інформаційну розмову. Треба також сподіватися, що заслужений і безсторонній приятель цілої еміграції мейор Джонсон і при цій новій організації продовжить свою високу корисну працю.

До речі треба тут зазначити дуже важливий для нас факт: нарешті відруковані протоколи Міждержавної Дорадчої Комісії за вересень місяць 1930 року. Там повністю зафіксовано інтервенцію румунського делегата міністра Антоніяде в українській справі. Точно і повно передано його промову і коротку заяву польського делегата п. Обрембського. Далі, що саме головне, наводяться апробовані Комісією резолютивні слова самого Голови французького делегата п. де Навая. В дуже дипломатичних виразах, але ясно зазначає він, що в тій не-політичній постановці, в якій підніс українське питання п. Антоніяде, він його приймає до обміркування і вважає його питанням порядку адміністративного. Все діло в тому, як розуміти конвенцію в справі Нансенівських паспортів. Отже голова в імені Комісії Міждержавної пояснює, що в певних межах кожна держава має право по своєму інтерпретувати цю конвенцію, а як саме вона буде це робити, Комісія не покликана давати поради.

Таким чином, спіраючися на цей протокол наші організації в кожній країні, де вони існують, можуть вимагати відповідних змін в тексті Нансенівського паспорта. Від зручності, твердості і упертості нашої еміграції в кожній країні залежить, чи будуть нам писати в паспортах, що ми такі українці.

Та перешкода, яка стояла перед нами з огляду на Женеву і на уперте бажання триматися літері конвенції паспортової, тепер відпала. Це є безперечне досягнення, хоч і не так яскраве і повне, якого б хотілося, а все ж це досягнення в тій надзвичайно упертій боротьбі, що розпочата була з ініціативи Уряду УНР п. Шульгиним, підтримана була зпершу кількома організаціями, потім цілою Головною Радою, і нарешті цілими масами еміграції, в якій немалу ролю відіграли і празькі та особливо подебрадські еміграційні кола.

Gutta cavat lapidem.

Потроху ріжними шляхами українці здсбувають своє право і своєю

упертістю в домаганню носити своє національне ім'я переконують весь світ, що Україна живе, бо існують по всіх країнах світу, на всіх майже частинах земної кулі люде, для яких те слово, те національне ім'я є дорожчим над усе.

Женевець.

Свято державности в Парижі.

8-го лютого с. р. о 4 год. пополудю заходами Генеральної Ради Союзу було влаштовано в Парижі велике репрезентаційне свято 22-го січня в саялах Клубу д'Існа, де міститься тепер Комітет Франс-Оріан. На святі, крім чільних представників української колонії та українських державних і громадських інституцій, було багато громадян. Завітали на свято багато чужинецьких представників. Були члени Комітету Франс-Оріан, на чолі з ген. Рішаром, віце-головою (голова п. Ленай був хворий), представники дипломатичного і політичного світу різних країн, представники військових кол на чолі з ген. Табуї, бувших комбатантів та багато наших приятелів-французів з політичних, громадських й журналістичних кол. Так само були й наші приятелі давні — грузини, азербейджанці та інші.

Свято розпочалося промовою п. М. Шумицького, Голови Генеральної Ради Союзу Укр. Емі гр. Організації у Франції. Наведемо з промови кілька уривків.

«Сьогодні зібралися ми, щоби одсвяткувати роковини нашої незалежности, одсвяткувати їх, на жаль, далеко від любої батьківщини; проводимо ми це свято в смутку, бо країна наша окупована і зруйнована найгіршим ворогом — Росією. 12 років минуло з того часу, дванадцять років мучеництва і страждань.

Оточена зо всіх боків ворогами, забута всіма на світі, Україна розпочала боротьбу за свою державність. «Святе божевілля», як сказав наш всіма ушанований вождь покійний Симон Петлюра; так, «святе божевілля», бо спочатку тільки мала група гарячих патріотів підійняла в масі мільйонів українського народу жовто-блакитний прапор, серед того народу, що заледве прокинувся від віковичного сну у російському рабстві.

Повсталала Україна, велика, славна... Але зазнала вона лиха не мало. Вона й досі носить вінець з тернини, але перли в ній із сліз наших сиріт та вдів, рубіни — ж то кров найкращих синів її, що життя віддали за волю батьківщини. І боротьба розпочалася, без допомоги, без амуніції. А далі... далі відступ, страждання, покинута всіма Україна, подолана ворогом.

Але чи ж подолана вона? Ні, тисячу разів ні. Бо немає в світі тої сили, що може задушити народ, який рішуче поставив собі завданням здбути свободу. За ці 12 років наш народ виявив досить сили і стремління до власного життя.

Нам вдалося схоронити наш законний уряд, який, не дивлячися на всі труднощі, продовжує свою працю на чужині. Не зважаючи на те, що вороги стараються його дискредитувати всіма способами, його саме існування дає народові певність продовжувати далі боротьбу аж до повної перемоги. Я маю приємність вітати тут представника нашого уряду п. міністра О. Шульгина.

Чи самотні ми у нашій боротьбі? Ні, зараз поруч з нами боряться наші друзі азербейджанці, північні кавказці та грузини. І ідея Чорномор-

ського союзу підіймається могутча й сильна, здібна витримати натиск пай-лютіших ворогів.

Святкуючи сьогодні наше свято, ми, далеко від нашої отчизни, находимося на теренах гостинної Франції, і дякуємо від щирого серця цій великій шляхетній країні, дякуємо і віримо їй ще тому, що звідси пішла незалежність Польщі, Чехії і великої республіки Сполучених Штатів.

Ми певні, що наше перебування тут покладе міцні підвалини наближення між нашими народами.

Справедливо говорять, що тільки в нещастю пізнаються справжні друзі. Шановні пані й панове, ваша присутність на нашому святі є найкращим доказом вашої приязни і прихильности до нашої праведної справи. Гадаю, що той час недалеким, коли ми зможемо вас привітати вже у нас вдома на Україні».

Після того слово взяв ген. Рішар, заступник голови Комітету Франс-Оріан. В своїй короткій, але надзвичайно чулій промові, ген. Рішар виявив багато симпатій і розуміння до української справи. Він заявив, що для них — французів — український рух і справа незалежности української держави є справою дуже близькою і має багато ширих прихильників. Своєю промовою генерал закінчив вигуком: «Хай живе Україна!» У відповідь з салі понеслося: «Хай живе Франція!»

Далі хор під орудою п. А. Чехівського виконав національний гімн, що було вислухано всіма стоячи, а на вимогу присутніх повторено.

Після того одбувся концертний відділ, в якому взяли участь: відомий наш бандурист-артист В. Ємець, що виконав кілька українських річей на бандурі, панна Яхненко, що під акомпанімент п. Бойченка виконала кілька українських пісень (одну з них на франц. мові) та п. Бойченко, що зіграв кілька річей на роялю. Артисти здобули собі надзвичайну прихильність і захоплення публіки, що примушувала їх бісувати.

Особливо багато оплесків заслужив п. Ємець, тим більше, що багатьом чужинцям вперше доводилося бачити наш національний інструмент — бандуру, що в умілих і майстерних руках великого артиста справді чарувала аудиторію.

Після закінчення концертної частини сервіровано було чай та ріжні напої, і в приємній атмосфері свято затяглося аж до сестої години вечора.

Г. В.

П'ятий з'їзд спілки інженерів та техніків українців-емігрантів у Польщі.

2-го лютого б. р. відбувся у Варшаві п'ятий з'їзд членів Спілки Інженерів та Техніків Українців-Емігрантів у Польщі. З'їзд відкрив вступною промовою проф. Шовгенів. До президії з'їзду обрано інж. Гловінського (головою), і інж. Штанька (секретарем). Після обрання президії з'їзд ухвалив наступні привітання.

До Пана Голови Директорії Української Народньої Республіки: «П'ятий з'їзд Спілки Інженерів та Техніків Українців-Емігрантів у Польщі зібравшись в той час, коли ворожі сили особливо завзято силкуються розкласти ряди нашої еміграції, що йде під прапорами Української Народньої Республіки, засилає Вам найсердечніше привітання та побажання успіху в боротьбі за визволення Батьківщини».

До Пана Прем'єра Міністра Уряду УНР: «П'ятий з'їзд Спілки Інженерів та Техніків Українців-Емігрантів у Польщі просить Вас і весь уряд Української Народньої Республіки прийняти його привітання і побажання успіху в боротьбі з ворожими силами Батьківщини».

Далі йдуть привітання. Оваційними оплесками зустрічається привітання з'їзду від Союзу Організацій Українських Інженерів на еміграції

в якому між иншим писалося: «Головна Управа Союзу вітає Управу Спільки з нагоди скликання 5-го річного з'їзду Спільки і бажає з'їздові Спільки цієї найбільшій і по своїй праці поважнійшій українській фаховій організації,— успіху в праці. Протягом недовгого свого існування Спілька не тільки виявила велику активність, скеровану на внутрішнє зміцнення своєї організації та на переведення в життя тих завдань, що поставлені були Спількою по відношенню до своїх членів, але, розуміючи одночасно добре завдання українського техника і його обов'язки перед батьківщиною, — працює, скерованою в цьому напрямку, та енергією, виявленою в творенні культурно-національних цінностей. — вписала вже своєї славне ім'я на сторінках української історії.

Спричинилися до цього в певній мірі, як невиснуха енергія і розуміння своїх завдань тих чільних осіб, що керували справами Спільки, так і організаційна дисциплінованість та жертвеність членів Спільки.

Внутрішня організаційна діяльність українських інженерів на еміграції на сьогодні знаходиться вже в стадії закінчування. На порядок денний виступає нове завдання — потреба достойно репрезентувати себе на зовні, заступити в Всеслов'янській Інженерній Федерації, а рівно-ж і на світовому фаховому форумі місце, яке справедливо заслужили українські інженери на еміграції своєю досьогодняшньою працею. Справа вступлення до Всеслов'янської Федерації інженерів, черговий конгрес якої відбудеться вже в літі б.р. в Парижі, та справа участі в світовому з'їзді інженерів, що намічається на 1933 рік в Празі, вимагають вже тепер підготовчої праці, головним чином скерованої на тісний контакт з близькими чужинецькими організаціями інженерів, а в першу чергу з слов'янськими, та достойну репрезентацію себе на зовні, на зманіфестування своїх сил.

На думку Головної Управи, завдання це в першу чергу має виконувати наші центральні фаховий орган — «Український Інженер»; підпертя цього органу матеріяльно, шляхом творення пресового фонду, як окремими організаціями, так і пожертвами на цей фонд поодиноких членів, — є наше завдання на сьогодні.

Зараз стоїмо ми перед господарською кризою світового масштабу. Ускладнення, викликані нею, до певної міри вже почали відбиватися на українських інженерах-емігрантах, розпорошених по цілому світі. Ще більше відчуває ці ускладнення те нове покоління українських інженерів на еміграції, що з минулого року поповнило і поповнює наші лави. Закріпити за українськими інженерами їх дотеперішні позиції, поглибити їх права на фахову працю на світовому ринку, — є одно із важливих чергових завдань, що бере на себе Головна Управа Союзу.

На певну підтримку в цій своїй праці сподівається Головна Управа від членів Союзу і в першу чергу від Спільки Інженерів та Техників Українців-Емігрантів в Польщі, як найбільш численної організації, що належить до Союзу.

Великі та тяжкі завдання українських інженерів на еміграції. Тільки спільна організована праця є запорукою скорого осягнення цілі. Успіху в цій праці ще раз бажає Спільці Головна Управа Союзу».

Після затвердження попереднього з'їздового протоколу та прийняття нових, як рівно-ж і виключення де-яких членів, з'їзд перейшов до заслухання звітів Управи.

Голова Управи Спільки проф. Шовгенів в своєму справозданню торкнувся нормальної праці Управи Спільки, праці зв'язаної з виданням журналу, підготовки та прийняття участі в 1-му з'їзді організацій українських інженерів на еміграції та багатьох інших моментів з життя Спільки.

Фінансовий звіт Управи Спільки зложив з'їздові інж. П. Сікора, торкнувшись є йому прибутків і видатків, узглядаючи при цьому фонди — стипендіяльний, видавничий, організації з'їзду в Празі, допомогою акції неможливого студентству в Чехословаччині, впливу членських внесків і т. ин.

Досить показні суми поступлень, зокрема в тих частинах бюджету Управи, які оперті на добровільних внесках членів (фонди стипендіяльний,



В. О'Коннор-Вілінська
(† 19. XII. 1930)

допомоговий та ін.) свідчать про далекийдучу жертвність певної частини членів і глибоке розуміння нею тих завдань, які, базуючися на цій жертвності, Управа реалізує.

Справоздання з секретаріату і з референтури праці представив з'їздові інж. Л. Панасенко. Він же, як делегат Спілки на з'їзд організації інженерів на еміграції, — зложив з'їздові досить докладне і вичерпуюче справоздання про перебіг цього з'їзду.

Голова з'їзду уділяє слово прибувшому на з'їзд п. М. Ковальському, який вітає з'їзд від імени Головної Управи УЦК і об'єднаної в ньому цілої української еміграції у Польщі.

В своїй промові підкреслює він вагу моменту, в якому відбувається з'їзд, коли кожна хвилинка наближає нас до тих подій, що принесуть визволення всім поневоленим народам Сходу Європи, в центрі яких перебуває Україна.

Гучними оплесками солідаризувався з'їзд з промовцем, а Голова з'їзду, відповідаючи на його промову, підкреслив, що український інженер на еміграції розуміє історичну відповідальність, яку поклала на нього доля і що не заґагається він стати в лави борців, коли до цього покличе його батьківщина.

З'їзд переходить далі до порядку денного. Голова Ревізійної Комісії п. Лукашевич зачитує акт Ревізійної Комісії і від її імени пропонує з'їздові винести подяку за звірцеву працю уступаючій Управі Спілки.

На порядок денний виходять звіти представників Філій Спілки, які по черзі складають — інж. Молот (Білосток), інж. Архипів (Кельце), інж. Чижевський (Краків) та інж. Савчук (Пьотроків). Як видно було з вітів,

діяльність Управ Філії була сьерована головним чином на полегшення праці Управи Спілки, що головню виявилося в збірках грошевих зобов'язань від членів Філії і передачі їх Управі, в приміщенню членів на працю, в допомоговій їм акції і т. д. Де-які Філії крім цього мають в програмі досить активну діяльність в ділянці культурно-освітній і громадській.

Філія в Кракові, спіреючися на добровільних внесках свої членів, незалежно від Управи Спілки, утримує 1 стипендію ім. Симона Петлюри в розмірі 100 зол. і 2 стипендії по 50 зол. місячно. Стипендії ці призначені для українських студентів Гірничої Академії в Кракові.

Філія в Кельцах проєктує в порозумінню з місцевим відділом УЦК организувати в Кельцах і зьку рефератів для членів місцевої української колонії.

Філія в Білостці просітує поставити пам'ятник над могилою бл. лам. інж. Март'янова і т. д.

Заслугує на увагу рігло ж постанова загальних зборів членів Філії в Пьстркові, які відбулися 17 січня с. р., що покладє на членів Філії обов'язок сплачувати членські внески та інші грошеві зобов'язання за рік наперед і по можливості в одній раті.

Заслухавши справоздачєня Управи Спілки, Ревізійної Комісії і представників Філії, з'їзд висловив Управі подяку за віддану організації працю і ухвалив низку постанов, найголовніші з яких при цьому наводимо: ухвалено послати в видавничий Фонд Ською Організації Українських Інженерів на еміграції — 200 зл.,

ухвалено вислати Бібліотеці ім. С. Петлюри у Парижі — 50 зл., членський внесок до Ською Орг. Укр. Інж. на еміграції постановлено заокруглити до 7 зл. річно,

винесено побажання, щоби члени Спілки не роздрібнювали своїх влат до каси Спілки, а внесили їх по можливості наперед і в мінімальній кількості рат,

Управі Спілки доручено розрбити проєкт засноваєня при Спілці Фонду допомоги і т. и.

До нової Управи Спілки обрано проф. Шовгенова (головою), інж. Гдувківського, інж. Панасенка, інж. Штєнька та інж. Тєлігу, а на заступників — інж. Соколовського, інж. Ільницького та інж. Сікору.

Обранням решти органів Спілки було замкнучо наради з'їзду.

І, Липовецький.

† Яків Тимощук.

(Лист із Журжіу в Румунії).

5 січня с. р. великий сум огорнув Українську Журжівську групу. Бібліотекарь «Просвіти» групи Яків Тимощук трагічно сам собі перервав нитку свого життя, прийнявши велику дозу сірчаного квасу.

Вічно привітливий, незвичайно скромний, бережливий, працюючий, національно глибоко свідомо людина — і ебіжчик служив в групі прикладом доброго українського громадянина-патріота. Ніхто не міг сподіватися, щоби Тимощук зв'язався відібрати собі молоде життя. Правда, хто знає його ближче, той міг спостерігти, як небіжчик сильно тужив за домом, за батьківщиною. І тільки непереможний тиск страждєнь гхнув Тимощука скоротити свій вік. В листі, що залишив, покійний просить Українську Журжівську групу пробачити за свій вчинок та нікого в його смерті не винувати, — «це я сам собі заподіяв, бо жити так далі не міг».

Похорон Я. Тимощука відбувся 7 січня. О 2-гій год. по обіді вся Українська група та багато чужинців зібралося біля каплиці місцевого шпиталю, де знаходилося труна з тілом небіжчика. Тут було відслужено румун-



Яків Тимошук

(† 5. I. 1931)

ським священником панахиду; пан-отець виголосив над трупою чуд⁶ й змістовне слово. По закінченню панахиди під звуки жалібного маршу, який виконала оркестра 5-го румунського полку, труну, вкриту великим національним прапором, вивесли з каплиці та поклали на високий катафалк. Хвиля смутку та гострого болю проймас душі присутніх. Та ще пішов рясний холодний дощ.

По боках катафалку по два стають чотири товариші небіжчика, перерезані через плече широкими блакитно-жовтими стрічками. На труну поверх прапора члени «Просвіти» поклали росяний вінок з білими стрічками з написами — «Від «Просвіти» — дорогому бібліотекареві Я. Тимошуківі». Попереду катафалку несуть вінки: від України, Журківської групи, Генерального директора цукрової Фабрики А. Хуберта, директора техніки І. Манзера та від фабрики. Серед вінків розвіваються коругви. Позаду катафалку громадине групи, музиканти та оркестра музики. Жалібний похід через центр міста прямує на православне румунське кладовище, на якому чимало вічним сном українських громадян спочиває.

На кладовищі перед відкритою домовиною Тимошуків — шеф групи В. Мельник виголосив коротку промову. Закінчуючи промову, він каже «роблючи тобі, страдинку, наш останній уклін, дозволь лице твоє покрити символом державного змагання нашого». Лице покривається національним прапором. Холодна яма приймає домовину. Жменя за жменюю з рук товаришів небіжчика сплиється на труну чужа земля.

А через кілька хвилин виростає ще одна могила.

* * *

Яків Тимошук народився у 1898 році. Походив з Київщини, з села Те-



Похорон Я. Тимощука.

лижинець, Таргашанського повіту. В травні місяця 1920 року вступив до гарматного відділу при 2-ій кулеметній бригаді Армії УНР. 11 листопаду того ж 1920 року, після прориву большевиками нашого фронту біля Могилева на Поділля, з гарматним відділом перейшов до Румунії. До 1922 року перебував в таборах для інтернованих. З 1922 року до трагічної смерті працював на цукроварні в м. Журжі. Останніх два роки віддано працював як бібліотекар «Просвіти» ім. С. Петлюри при Українській Журжівській Групі і чимало спричинився до того, що зараз наша група має хоч і не велику, але гарно укомплектовану бібліотеку.

Вічна йому пам'ять.

30. I. 1931.

Журжа.

В. Смуток.

Близнята «Ruch» і «Тризуб»

Обидва народилися одного — 1925 р. Перший в Брні — столиці Морави, другий у світовій столиці — Парижі. Перший чеський щоденник, що виходить у себе вдома, другий — український, емігрантський тижневик.

Здається так далеко від себе стоять ці два часописи, що тяжко у них висувати щось спільне. А все ж в дійсності обидва вони не лише формально близнята. Є одна справа, котра їх робить такими і суттєво, в ґрунті речі, а саме — у к р а ї н с ь к е п и т а н н я .

В рйкній мірі, розуміється, слідкують за цією справою ці два часописи-

си, і по різному, може, підходять до неї, але одно у них є спільне: це — розуміння ваги цього питання та органічне зацікавлення ним.

В цій своїй статті, я, звичайно, говоритиму лише про одного з близьких, поскільки другий з них українському загалові є досить знаний і навпаки — про першого знають лише одиниці.

Орган нової людини в Чехословаччині — «Ruch» є незалежним політичним культурним та господарським денником, що виходить у Брні (Brno) та має своїх читачів і передплатників не лише по цілій Чехословаччині, але також у Австрії, Польщі, Німеччині, Бельгії, Франції, Югославії, Болгарії, Туреччині, на Україні, в Півн. та Півд. Америці та в ин. країнах; разом їх має по-над 20.000. Спілка нової людини не є якоюсь формальною організацією; це є швидче рух, напрямок, котрий ставить собі завданням виховання нової модерної людини, приспособленої усім здобуткам сучасної культури і техніки, але незатяженої численними гріхами технічного поступу там, де він темними плямами відбився на культурі.

З того, що газета ця є політично незалежним органом, бо не належить жадній з діючих у Чехословаччині політичних партій, можна було б думати, що це часопис характеру чисто просвітнянського, однак так не є, бо на чолі її, як раніше так і тепер, стоять люде політично активні і полі-

І сама газета пильно слідкує за політичним життям, як своєї країни, так і інших народів, намагаючися і в цій галузі людського життя плекати згади певної громадянської етиці, людяности взагалі та соціальної справедливости. Є це орган без застережень демократичний, широко поступовий та по європейському рухливий, а при тому культурний.

«Ruch» від часу закладення до сьогодні мав двох головних редакторів. Необхідним є сказати кілька слів про головних редакторів, бо без посередних через них була ведена і ведеться справа уміщення матеріалів укр. життя.

Першим головним редактором і організатором «Ruch'u» був старий чеський журналіст, котрий як редактор працював ще у Відні за Австро-Угорщини, Ян Янча (Jan Jancza). Як тільки з'явилися перші, програмові числа «Ruch'u» та проголосили, що до кожної живої актуальної справи хочуть поставитися суто річево і об'єктивно, відвідав редакцію один з студіюючих у Брні українців (п. М. Д-ан) і між ним та головним редактором п. Янчою, відбулася такого змісту розмова:

— Слідкую народження організованого Вами деннику і бачучи, що часопис дійсно старається подати своїм читачам свіжі і правдиві інформації про найріжноманітніші справи зі світу, вважаю, що в сучасному бігові повсякденного життя є одна дуже цікава і для чехів небезінтересна справа — це у к р а ї н с ь к е п и т а н н я . Я є український студент, з журналістичною працею трохи знайомий, пильно слідкую за життям на всіх українських землях, і в разі потреби та коли б це питання вас дійсно цікавило, міг би до газети подавати відомості з українського життя.

— З великою присмністю. Будемо вам вдячні. Я знаю українців ще по Відню, а я там працював. Так будь ласка; короткі річеві дописи з культурного і господарчого українського життя будемо містити дуже радо і гоноруватимемо як, звичайно, своїх співробітників.

Здивовання молодого українського журналіста мусіло бути не аби яке — радо містимуть та ще й гонорувати хочуть. Зовсім не по українському.

— Знаєте, продовжував п. Янча, дати вам місце для політичної пропаганди, стати у ваших політичних змаганнях одверто на ваш бік, ми не можемо; мусите зрозуміти наше становище: ми орган незалежний, а тим уже до певної міри неутраляний. Ми співчуваємо вашим змаганням, але ми не можемо,

я гадаю, і не мусимо для цього сваритися з русами *) і *цолляками*. Так, може що маєте з собою?

— Так, маю тут два маленькі дописи, як раз з господарського та культурного життя.

Тут була черга за європейцем редактором здивуватися: тільки що прийшов і вже має і то як раз те, що треба. Довго і багато не балакав. Якось то не по-українському. Поглядом зрозуміли один одного, і внутрішнє якось наблизилися до себе.

— Але бачите, продовжував українець, ця господарча справа та всеж таки вона є забарвлена трохи політично, бо знаєте...

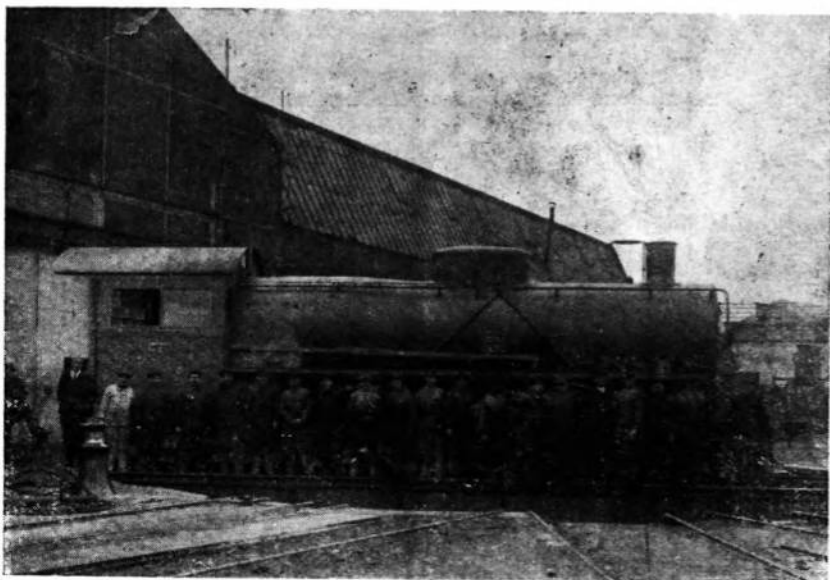
— Добре, добре, перебив редактор, побоюючися мабуть, що от тут українець і розговориться до безконечна.— Давайте. Та скажіть, що тепер не є політичним, а особливо у вашім становищі, коли боретесь за незалежність. Нічого. Лише по-малу до того та систематично. Працюйте культурно і господарчо, а тоді і політичне визволення прийде легше і скорше.

Розпрошалися, бо то був робочий кабінет і робоча доба та й видно було, що переконувати того чеха не було потреби. У ч. 19 «Ruch'u» появилася перша українська замітка «Голод на Україні» без змін, так як була подана і з тим «політичним забарвленням». Далі знову дві про шкільництво в УССР та про тайні українські школи в Галичині і т. д. — потяглася ціла низка більших і менших заміток, статтей й фельєтонів на українські теми.

Нотувалися в них найрізноманітніші події та явища з українського життя, а то так, щоб читачі з них могли собі поступово створити хоч схематичну уяву про загальний всеукраїнський рух. Були там статистичні і інформативні відомості з культурного і господарського життя українців, як напр., статистика укр. хліборобства, Всеукраїнська Бібліотека в Києві, голод в Галичині, Укр. Господ. Академія в Подєбрадах, фізичне виховання на Україні, ціни на сов. Україні, Укр. Сокіл в Подєбрадах, укр. виклади на Карловім Університеті в Празі, населення України, національні меншості на Україні, шляхи на Україні, укр. преса в Польщі, зріст Харькова, вугляний та цукровий промисел на Україні, збірки укр. народнього музею в Львові, збірник проф. М. Грушевського, видавничя діяльність Укр. Академії Наук в Києві, т-во чесько-українське в Празі, Спілка укр. інженерів в Польщі, переклади чеських авторів на укр. мову та ціла низка інших подібних заміток.

Були також численні хронікальні замітки з біжучого життя на ріжних укр. землях, такі як: жорстоке переслідування повстанців на Україні, бій за церкву на Україні, палац преси в Харькові, новий ректор Укр. Університету в Празі, нагорода укр. мистецтва у Парижі (театр «Березіль» укр. народні вишивки), з'їзд укр. еміграції в ЧСР, жидівська республіка на Україні, рекорд укр. дівчини (човном з Києва до Севастополю), повстання й реквізиції на Україні, перший кооперативний щоденник на Україні, політичний монстр-процес у Львові, самостійність України і Америка (внесення сен. Копелянда), сов. держава асекурус комуністів на Україні, Україна жадає від Росії повернення своїх історичних пам'яток, з життя укр. еміграції в ЧСР, Шевченко на чужих мовах, український роман з життя на Підкарпатській Русі, укр. мандат в Румунії (д-р Дутчак). Укр

*) Так чехи називають росіян. К-то.



Технична бригада на заводі *Cogré Louvet* в *Courneuve* (під Парижем), що складається переважно з українців і на чолі якої стоїть українець **К. Хомако.**

Науковий Інститут у Варшаві, Укр. енциклопедія «Рідної Школи», Шевченко в совітській костюмній (під ред. О. Попова) і т. ін.

Де-які ювілеї та окремі теми з українського життя присвячено було кільком фельстонам. Були це головним чином фельстони, розміщені в Шевченкові роковини, а саме ч. 63 з 1925 р. під заголовком «Тарас Шевченко» з портретом, ч. 59 1926 р. — «До 65 роковин смерті Т. Шевченка» з образом хати в Кирилівці, ч. 66 з 1928 р. «Т. Шевченко — борець за волю України», про політичні ідеали Шевченка-самотійця, ч. 74 з 1930 «Нове, велике видання творів Т. Шевченка», про 10-ти томове видання УАН. В ч. 123 1926 р. було розміщено статтю «Іван Франко» (до 10 роковин смерті) з портретом, під котрий редакція дала напис: «вродом шанований та улюблений український письменник, публіцист і учень». Далі було розміщено в ч. 78 з 1925 р. «Українська національна бібліотека» в Києві, про котру сказано, що її треба зарахувати до найбільших бібліотек у Європі, бо крім 300.000 часописів та 100.000 листівок, має 1.224.000 чисел книжок; в ч. 128 з 1925 р. «Господарче нищення України», про господарське становище укр. земель під Польщею; в ч. 98 з 1929 р. «Українські писанки», в 55 з 1929 р. «60 літ «Просвіти» — до ювілею львівського т-ва «Просвіта», але у фельстоні згадано про працю цієї культурно-освітньої народної установи на всіх укр. землях такими словами:

«В короткій часі «Просвіта» сталася організаційним осередком культурних, а пізніше і господарських сил українських

в Галичині, Буковині та Угорській Україні. На Великій Україні тоб-то придніпрянській, що стогнала під ярмом російського самодержав'я, звичайно не можливо було провадити освітню та національно-виховуючу працю (українську). Лише по 1905 році блиснула була надія, але й то не тривало довго, так що аж революція 1917 року уможливила поширення «Прогресу» на Великій Україні де за бурхливих років 1917-1918 було закладено 952 філій Т-ва.

У ч. 38 з 1929 р. вміщено фельстон з історичними справами про стереотипне і дуже поширене в чехах речення «то је једно» (руський чи українець) під тим же заголовком, який починається так:

«Не є ми шовіністами, але отебай дуже «то є едно» все ж болить, особливо, коли чуємо його з уст численних одиниць народу, який сам мусів так тяжко боротися за своє визволення за свою свободу; народу, котрого боротьба ще раніше захоплювала наших найкращих поетів, а сьогодні є нам прикладом у тій боротьбі за свободу. Наші душі, зражені програєю в одвертій боротьбі з чорною і червоною Росією у 1918-20 р. р., є стомлені довгий примусовим перебуванням на чужині. Гарячково працюємо не лише над тим, щоби набути загальної і фахової освіти, також — щоби мести її з успіхом вжити для доконання своєї найближчої мети: звільнення українського народу, щоби і він міг стати рівноправним чинником серед інших слов'янських народів у вселюдському зусиллі до ліпшої майбутності».

У ч. 43 з 1930 р. надруковано фельстон «З початків новітнього політичного життя українців», присвячений 30-літтю засновання РУП. Є ще у «Ruch'у» кілька менших статей на подібні теми та далі варто окремо зупинитися на кількох передовицях «Ruch'у» про українські справи.

(Кінець далі)

К-о.

3 міжнародного життя

— А н г л і ї с ь к і с п р а в и .

Внутрішні політичні справи Англії притягають зараз до себе велику увагу; за ними пильно слідкують у цілому світі. Не тому, щоби там вирішувалися справи якогось особливого принципового значіння. З таких справ можна було б назвати хіба що одну, а саме конференцію Круглого Столу, де поставлені важливі для старої Європи питання взаємовідносин білої метрополії та кольорових колоній. Решта—питання безробітності, робітниче законодавство, проєкт нового виборного закону і т. и. того значіння не мають. Але слідкують за ним так пильно тому, що такий чи инший вотум британського парламенту може потягти за собою демісію влади Мак-Дональда, розпуск парламенту, і, як те все передбачають, — перехід влади до рук консерваторів.

Такого роду факт, як зміна партії, що стоїть у корми британської влади, до останнього часу не мав дуже великого значіння для міжнародної політики в Європі. Досі англійська закордонна політика була така

лібералів, і то дуже видатних людей, — впрост не слухає свого лідера і голосує проти Мак-Дональда разом з консерваторами. Зле стоїть і в самій Labour Party. Залежність Мак-Дональда від лібералів примушує його часто дуже далеко відступати від тих обіцянок, що давала його партія на виборах і взагалі від партійної програми. Не всі лабуристи нахильні те зрозуміти й простити, і в лоні самої партії утворилися дві групи, — незамирених радикалів, що борються з лініями політики Мак-Дональда і в середині його партії, і, навіть, в самому парламенті, бо часом голосують проти нього разом з опозицією.

Таке становище кожного дня може привести до поразки кабінету. Воно вже й приводило до того. Кільки разів влада діставала вже меншість голосів у парламенті, але досі то були певні подробиці пропонованих законів; на щастя Мак-Дональда, він не ставив при тому питання про довір'я, а тому не потребував робити з того політичного висновку, тоб-то — подавати до демісії. До речі, можна зазначити, як цікаву рису для англійських соціалістів, що останнього разу, коли влада Labour Party зосталася в меншості, справа йшла про католицькі професійні школи. Частина лабуристів, католики вірою, голосували за інтереси католицьких шкіл і тим спричинилися до чергової поразки кабінету, що складається виключно з членів їх власної партії. Така вже многогранність англійського соціалізму, бо ж і сам Мак-Дональд перекований методист і напевно голосував би на користь методистської школи, бо в таких речах соціалізм англійцям не заважає.

Ситуація англійського парламенту в цифрах зграз така: Labour Party має 286 мандатів, консерватори — 260, ліберали — 58, незалежні — 7 (4 з них звичайно голосують з владою) і вакантних, за смертю депутатів — 3. Поки ліберали підтримували безоговорочно кабінет, він мав за собою достатню більшість у 80 голосів, а до того ще на засідання не з'являлося багато консерваторів, і цей факт на зовень більшість ту лише посилював. Після того ж, як ліберали розшматувалися, як зачалися тертя серед лабуристів та як консерватори в повному комплекті стали з'являтися до парламенту, урядова більшість стала падати нижче і нижче, і нарешті в останньому голосованні законопроект про Trade Unions (друге читання) вонб докотилося до дуже слабенької цифри — 27-ми голосів. Утриматися при таких умовах — річ майже неможлива для Мак-Дональда, і вже тепер в Англії майже всі говорять по неминучість нових парламентських виборів, в наслідок яких так само неминуче мабуть таки до влади прийдуть консерватори.

Observer.

3 широкого світу.

— Комісія безробіття Міжнародного Бюро Праці Ліги Націй опублікувала дані, згідно з якими брак праці побільшується в цілому світі. В Європі нараховується до 11 міль. безробітних, а Америці до 10 міль., в цілому світі до 30 міль. душ. По окремих країнах більшість безробітних така: Німеччина 4,5 міль., Англія — 2,5 міль., Італія 600 тис., Польща — 250 тис., Чехія — 150 тис., Японія — 400 тис., Франція — 100 тис. і т. д.

— Еспанія зарядила заходи проти большевицького демпінгу. Значно піднято мито на світське дерево.

— Ревізія Н'ю-Йоркської поліції показала, що великий відсоток поліціантів мають великі рахунки в банках, розкішні квартири, авта і т.п., не дивлячися на те, що одержують, порівнюючи, невелику платню.

— Італієць Ліно Басі поранив генерального консула Італії в Цюриху Біанчі. Мотив — відмова допомоги.

— Більшість польського союму відкинула внесок українського клубу в справі пацифікації Галичини і висловила довір'я урядові.

Од Уряду УНР.

НАКАЗ ГОЛОВНОЇ КОМАНДИ ВІЙСЬКА І ФЛОТИ У. Н. Р.

№ 2

30 січня 1931

Представник Військового Міністра для вояків, що перебувають в Румунії, підполковник Порохієвський доповів, що дня 5 січня б. р. в м. Журжу в Румунії одібрав собі життя козак нашого війська, заслужений повстанець Яків Тимошук.

Яків Тимошук за весь час еміграції був зразковим вояком-громадянином, вірним прапорцю Української Народньої Республіки, брав активну участь в громадських організаціях, майже без перерви був бібліотекарем групи вояків в Журжу і багато працював для самоосвіти.

Переведене на місце підполковником Г. Порохієвським доповідження устами його, що козак Тимошук зробив це під впливом моральної депресії, повсталої в наслідок одержаних з України тяжких вістей про знущання ворога-окупанта над народом і зокрема над його родиною.

Позбавлений можливості боротися за нарід та допомогти родині вирватися з пекла, яке на Україні створили москалі, козак Тимошук вже від довшого часу сильно цим переймався, що виявилось в його стремінні віддаватися від товаришів, по-за що-денною працею перебувати по можливості уєсь час на самоті. Не дуже сміливі спроби товаришів козака Тимошука, членів Журжівської колонії, розвезити його, наслідків не дали — загинуло могоде життя, так необхідне для Народу і Вітчизни.

Велике моральне задоволення справляє те, що заходами цілої колонії нашої в Журжу, на чолі з комендантом її поручинком Мельником, при дже співчуйній акції з боку місцевого румунського громадянства, тяжкі для пам'яті самогубця поліційні і церковні наслідки було відхилено і поважаного всіма доброго вояка та гарного громадянина Якова Тимошука було поховано урочисто, як належить по церковному обрядові, в асисті військової орхестри, під покровом національного прапору на прасолазнім цвинтарі.

Пан-отець, що ховає передчасного небіжчика, в своїй дуже змі-

стоєній промові сказав, що політичні емігранти не мають прага дезертувати з бойового фронту, як довго боротьба проти ворогів продовжеться, і як довго батьки та матері чекають визволення з під большевицького ярма.

Вояцтво!

Міцно запам'ятайте ці мудрі слова всечесного пан-отця. Боротьба з москалями не припинена, вона триває і триватиме аж до нашої остаточної перемоги. А тому ще міцніше з'юйте Ваші бойові шерехи, всіма силами морально допомагайте один одному перетримати це страшне лихоліття в житті нашого народу і не дайте поодиноким змученим борцям підупадати на дуехві.

Хай сучасні безмірні страждання нашого народу переторять Ваше почуття любови до Вітчизни в гостру ненависть до наїздника-хижака, ненависть, яка не знатиме меж в прагненні цього хижака повалити і з України вигнати, яка гартуватиме Ваш дух, Ваш героїзм до перемоги.

Оригінал підписати:

Андрій Лівичийкий (в. р.)
Головний Отаман Війська і Флоти
У. Н. Р.

В. Сальський (в. р.)
Генерального
Генерал-хрунжий
Міністр Військових Справ.

Хроніка.

З життя укр. еміграції

У Франції.

— З життя Бібліотеки і м. С. Петлюри в Парижі.

За місяць січень Бібліотека дістала пожертву книгами та іншими друками й матеріалами від: Інж. С. Нечая (Париж) — 5 кн. Інж. Ю. Яковлева (Бельгія) — 1 число франц. газети з рідкими фотографіями бл. п. С. Петлюри. Родини Кикоть (Ванв) — 3 кн. Інж. В. Никитюка — 1 листівка. П. Мурського (Царьгород) — 3 кн., в тому написана ним книга про Україну турецькою мовою. П. М. Собко — (Париж) — 4 чч. журналу. П. М. Забелло (Царьгород) — 1 кн. та кілька чисел тур. газети з статтями про український рух. П. К. Штундера (Волинь) — 6 прекрасно виконаних на шовку портретів Шевченка та Франка. Інж. М. Шумицького (Париж) — 1 кн. В. Прокоповича — 1 кн. та кілька малих друків. П. Петра Титлюка (Париж) — 10 кн. П. Петра Шостаківського — (Львів) — 4 чч. журналів. П. П. Яхно з Харбина — 8 кн., 2 відр. календарі на рік 1931, 6 мал. друків, 100 листівок бл. п. С. Петлюри з присвяченим йому віршем, та прапорець укр., що був уживаний при посвяченні хреста на укр. церкві в Харбині. Через представника Б-ки В. Королева в Мельнику одержано від інж. Я. Танцюри кн. 13 та 22 журналі, та від самого п. Королева кн. 12, журн. і газет 47, малих друків 14, плакатів — 9.

Грошеві пожертви на Бібліотеку в місяці січчі поступили від таких осіб: М. Татарулі з Шалету — 5 фр., В. К. Прокопо-

вича — 50 фр., Гр. Довженка — 20 фр., Укр. Громади в Греноблі — 10 фр. — це датки на Бібліотеку замість Різдвяних та Новорічних поздоровлень. П. інж. П. Бобро надіслав 123 фр., як самооподаткування 1 відс. від заробітку за минулий рік. П. Рудичів теж за 7 місяців — 75 фр. П. Мельничук з Югославії — 140 динар, збірка на лист ч. 301. П. Павло Клеменюк — 5 фр., п. Оп. Дубина — 6 фр. Від представника Б-ки К. Клепачівського з Ченстохова на рахунок провадженої ним збірки — 100 фр. Укр. Центральний Комітет в Польщі — 172, 40 фр. Д-р Єпіфан Камінський з Праги — 77 фр. П. Миколаєнко на оправу книжок — 30 фр. Дохід з проданих в Бібліотеці календарів — 22 фр. Через Ред. Тризуб поступило від пп.: Таргоні-Надлєсного — 19,25 фр., п. Ю. Басенка — 14,25 фр. та п. Мемберга — 25 фр. Всього пожертв за січень 815, 70 фр.

Всім особам та організаціям, що зложили свої пожертви ріжним майном та грошми, Рада Бібліотеки складає свою глибоку й ширшу подяку.

За січень Бібліотеку відвідало 120 осіб, в тому було кількох чужинців та невеличка екскурсія донських і кубанських козаків.

В читальні Бібліотеки поміщено портрет Ch. E. Bonin, від удови котрого Бібліотека минулого року дістала великий та цінний дар книгами.

В цьому році минає третій рік приміщення Бібліотеки в цій квартирі, яка зробилася вже малою. Перед Радою питання про нове, більше й зручніше помешкання. Це вимагатиме знову великих видатків. І тому Рада на цім місці звертається до Громадянства про матеріальну підтримку.

— В Головній Еміграційній Раді. 28 січня відбулося засідання Президії Головної Емігр. Ради, на якому було заслухано: 1. інформації Голови про затвердження Радою Ліги Націй проекту Губера перерганізування Високого Комісаріату в справах біженців в колегіальну установу в справах біженців, що буде складатися з 12 членів, до якого складу увійдуть 3 представники Дорадчої Ради в справах біженців; 2. Про засідання Дорадчої Ради в справах біженців, що мало головним завданням вибори до цього колегіального органу опікування біженецькими справами 3-х представників; 3. Доклад скарбниці з річним звітом на 1930 рік; 4. Доклад секретаріату про видавничі справи. З найважливіших постанов було прийнято такі: а. директиви представникам за засідання Дорадчої Ради 3 лютого, б. затверджене витрати і зміни на чергові видання Головної Ради.

— Засідання Генеральної Ради Союзу Укр. Емігр. Організації у Франції відбулося 5 лютого 1931 року. Заслухано було доклади секретаріату про участь представників Генеральної Ради п. п. М. Ковальського і Никитюка в святі незалежності, улаштовані 31 січня Громадою в Шуззі-ле-Руа, про таке ж свято 31 січня, відбуде Громадою в Парижі, інформації про безробіття і кільки прохань про позики і допомоги; по вичерпанню доклада секретаріату Генеральної Ради заслухале: 1. доклад п. Голови про засідання Дорадчої Ради Комісаріату в справах біженців, що відбулося в Женеві 3 лютого, 2. доклад п. Ковальського, що відвідав з доручення Генеральної Ради Громади в Квютажі і Одекле-Тіші, інформації про свято незалежності, що мало бути улаштоване заходами Генеральної Ради Союзу 8 лютого в т-ві Франс-Оріан. Нарешті Ген. Рада затвердила текст спростовання змітки, уміщеної в ч. 2 газети «Незалежність», яка в неправдивий спосіб

освітлює діяльність Ген. Ради Союзу.

— Свято 22 січня в Парижі. В неділю 1 лютого в Парижі було влаштовано урочисті сходи з нагоди свята 22-го січня. З'явилася досить велика кількість присутніх, серед яких було багато членів Т-ва б. Вояків Армії УНР та гостей з Громади в Шуззі-ле-Руа. Окрив свято короткою промовою Голова Громади п. М. Ковальський, після якої присутні вшанували мовчанкою пам'ять полеглих за державність України, а в першу чергу, пам'ять бл. пам. Головного Отамана С. Петлюри. Після того слово взяв проф. О. Шульгин, що виголосив довшу промову, в якій торкнувся діяльності уряду УНР с саярх часів, особливо щодо Ліги Націй та галицьких подій. Промова була вислухана з живою увагою. Після неї присутні відспівали національний гімн та залишилися в товаристві до пізв, проводячи час у м'якій бесіді.

— З життя Т-ва б. Вояків Армії УНР. Управа Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції отримала власноручного листа маршалові Жоффе у відповідь на вислівлені Т-вом співчуття. Лист такого змісту. «Паві Маршалова Жоффе ви висловлює вам найщирішу подяку за почуття, які ви засвідчили їй в її тяжкій втраті».

— Театральна справа у Парижі. 31 січня було виставлено гуртком аматорів під керівництвом п. П. Шмалія «Ой не ходи, Грицю», п'єсу етєсціфічного нашого театру, що, іє дивлючися на біг часу, всеж лишається й досі окрасою нашого сценичного мистецтва, а ще більше тим прекрасним витвором духу нашого національного відродження. Отож про саму п'єсу нема чого сказати нового, бо вона старіє. Але старіє п'єси не є приговором виконання. Виконання ніколи не може застигнути і в старих п'єсах може воно бути югим, свіжим і здатним на шуганія і відкриття.

Коли вбачати в цьому вдачу чи невдача театральної вистави, то безумовно вистава ця вдалася, вдалася бо на головних ролях Хоми, Усті й Марусі, — п. Шмалій і пані Круглякова і Желізнава крім прекрасної гри дали ще й багато індивідуальности, оригінальности, ухилу від шаблону, але такого ухилу, який натурально і в той же час широко розкривав загальність людських переживань, душі застиглого ніби в своїй етнографічній законсервованості нашого села.

Не зле грала і решта артистів, Правда, де-кому не вистачало зіграности, де-кому просто доброго знання ролі, але ансамбль тримано не зле; видно, що режисер поклав не мало пильної і вдумливої праці. Масові сцени, хоч маса виконавців була невиваженною, переведено добре. Всі знали, що треба робити, як триматися і як підтримувати на сцені життя і служити фоном для головних виконавців. Спів, як соловий, так і хоровий, був присмним, хоч між співом і акомпаніментом кілька разів доходило до непорозумінь.

Загалом, вистава справила вражіння і як би трупа грала постійно, то, очевидно, могла б дійти при своєму сучасному складі до значного удосконалення.

Значно менше похвали можна сказати на адресу публіки. Перше, її було мало, а по-друге, і та, що була, триматися не вміла. У високодраматичних місцях чути було сміх, сумнівні дотепи, докінчення якихось з вулиці принесених балачок. Було таке вражіння, що публіка загубила всяке поняття про різницю між театром і кіно.

І з цього погляду, погляду виховання нашої публіки, варто було б щоб український театр, не дивлячися на всі труднощі, був у Парижі не випадковим, а постійним.

Присутній.

— **М а л я р с т в о В а с и л я Х м е л ю к а .** Пейзажі з побережжя океану, виставлені в Парижі (*galerie de l'Atelier français*), надовго затримують глядача. Пахощі моря, глибинь, багатство баревне, ясність планів, прозо-

рість... Артист з тонким смаком використовує всі технічні можливості малярства.

André Salmon, славний парижський критик, в своїй статті в журналі *Gringoire* признає артистові право на значного французького пейзажиста, цим самим узнаючи його багатство почуття та малярської культури. Нас, яко українців, цікавить ще й інша сторона мистецтва В. Хмелюка, а саме — його ілюстрації до «Тараса Бульби» та інших оповідань Гоголя, які зараз п. В. Хмелюк виконує для парижських видавництв. Речі гарні в характері козацької доби. Силу і шляхетність предків артист відчув як найглибше. Те, що нам довелось побачити з останніх річей в його ательє, це, головним чином, «*nature morte*» (олійне малярство), гравюри на дереві та «*eau-forte*». В усьому чисто особистий вираз.

Як французькі, так і слав'янські мистецькі кола цікавляться артистом Василем Хмелюком у великій мірі. Представники нового чеського малярства в особі п. голови та кількох членів організації «*Umelecka Beseda v Praze*», з нагоди свого побуту в Парижі, відвідали артиста в його робітні і запросили на свою членську виставу, що відбувається в даний мент в Празі.

Отже і громадянство пражське матиме змогу познайомитися з творчістю нашого українського мистця.

— **О д е н - л е - Т і ш .** Наприкінці минулого року Українську Громаду відвідали представник Генеральної Ради п. М. Шумицький та Голова Т-ва б. Вояків Армії УНР — ген. О. Удовиченко. На двірці в м. Вілерю гостей з устрілі Голова Громади п. Никитин та скарбник п. Захарченко. В честь дорогих гостей Управа Громади влаштувала в помешканню ідальні Громади обід, на якому був присутній цілий склад Управи та представник від місцевої Філії Т-ва б. Вояків Армії УНР сот. Болобан. Після обіду гості були запрошені на загальні сходи всіх українців, що перебувають в Одні, скликані Управою Гро-

мади. На сходах п. Шумицький сказав промову, в якій змалював у коротких рисах історію визвольної боротьби за незалежність України, починаючи із 1917 року до останніх часів, та підкреслив обов'язок еміграції продовжувати її й на чужині в спосіб, який можливий в умовах нашого життя, не зважаючи на всі труднощі й перешкоди, які зустрічаються на цьому шляху. Пізніше п. Шумицький подав інформації про працю українського представництва на засіданнях органів Ліги Націй. По закінченню інформацій закликав усіх до об'єднання та організованого громадського життя, що дає завжди позитивні наслідки у праці на користь рідного краю. Після п. Шумицького промовляв п. ген. Удовиченко. Коротка, але ж шира й тепла промова п. генерала теж закінчилася закликом до об'єднання і дружньої праці на користь України. Не дивлячися на те, що Голова Громади п. Никитин оголосив сходина закінченими, зібрані ще довго не розходилися, даючи різні запитання то одному, то другому гостеві з центру.

— У неділю 30 листопада Українською Громадою було влаштовано вечірку в салі при кафе «Войяжер». У влаштуванню вечірки прийняли участь усі місцеві драматичні, співочі та музичні сили Української колонії Оден-ле-Тіша, Вілерю та Еша. Розпочалася вечірка водевілем Омелянця «Лихо з жінкою, лихо без жінки», поставленого драматичним гуртком при Громаді, під режисурою п. Спендовського. У виконанню ролей прийняли участь пані Гаховичева та Клерова і пани Зубенко, Спендовський і Лук'яненко. Другий відділ програму дав мішаний хор, під керівництвом пана Сидоренка, що виконав декілька пісень. Концертний відділ у другій своїй частині складався з сольо, дуєтів і тріо. У виконаннях цих номерів взяли участь пані Софроненко, Гаховичева та брати Винницькі. Після концертного відділу розпочалися танці, що кінчилися о 2 год. ночі. На вечірці крім наших землячок і

земляків було багато й чужинців. Як у своїх, так і чужинців було помітне цілковите задоволення вечірною. Чистий прибуток од вечірки Управа Громади заздалегідь призначила на влаштування ялинки для дітей української колонії.

— 25 грудня м. р. в салі при кафе «Сінема» Українська Громада та Філія Т-ва б. Вояків Армії УНР спільно влаштували ялинку для дітей колонії Оден-ле-Тіша та Вілерю. О 6 год. зібралися всі сімейні із своєю дітворою різного віку, члени Громади і Філії Т-ва та інші наші земляки, що не входять до цих організацій. Одних дітей зібралось біля 40 душ. Невелика, але гарно прибранна ялинка освітується вогнем свічок. Мішаний хор, під орудою п. Сидоренка, виконує українські колядки, та різні веселі пісні. Щаслива дітвора, з обличчям повним радості і задоволення, двома кільцями побравшилася за рученята весело і ружляе біля ялинки. Дорослі теж задоволені. Малеча стомилася. Голос «увгга» і всі зупинилися. Почалися декламації дітей. Байку Глібова «Коник Стрібунець» по ролям виконали Євген та Надія Гаховичеві і Цісовський. Надія Гаховичева продекламувала вірш Т. Шевченка «Думи, мої думи», Ростіслава Клерова «Семиричка», Юзефа Цісовського «Билину» Глібова, а Євген Гахович «Ялинка». Кожному сипалися рясні оплески. Але найбільша радість була підчас роздачі подарунків. Усі дістали по торбинці різних ласощів а, крім того молодші од п'яти років дістали різні забавки, а старші — по українській книжці. Де-котрим було видано букварі, а іншим — казки, байки й оповідання.

Не забула Управа Громади у цей день про розвагу і для дорослих і влаштувала танці, які затяглися за північ. Задоволення як малих так і дорослих, було повне.

— 25 січня 1931 року Українська Громада влаштувала свято проголошення самостійності України, на яке було закликано всіх українців колонії Оден-ле-Тіша

та його околиць. На святі був присутній і представник Генеральної Ради п. М. Ковальський. Свято розпочалося рефератом, який зачитав Голова Громади п. Никишин. Після реферату сказав дуже гарну і велику промову п. Ковальський. Мішаний хор дав концертний відділ. Після концертного відділу відбулася спільна товариська вечеря, а по скієченню її танці. В. Зубенко.

— Л і о н . Різдвяними святами в салі ССАЛ в Десні відбулася вдруге вистава «Жонатий Мефістофель», що була влаштована Драм. Т-вом при Ліонській Громаді. Чистий прибуток пішов на користь сімей, що постраждали в Ліоні підчас великої катастрофи в кварталі Сен-Жан. Підчас вистави-балю продавалися розетки французьких і національних кольорів. Успіх був повний, матеріяльні наслідки гарні, не дивлячися на скрутний стан, в якому опинилися всі через пануюче тут безробіття.

— П о і м е н н и й с п и с о к о с і б , що зложили датки на Бібліотеку ім. С. Петлюри в Парижі.

— Н а л и с т ч . 329 . Збірка М. П. Левицького в Луцьку: п. Лебідь-Юрчик — 2 зл., і по 1 зл. П. Білінський, Сочинський та двоє невідомих.

— Ч е р е з п . Р і з н и к о в а з Pont de Cherny надійшли пожертви від пп.: Н. Бардак — 2 фр., Семенів — 3 фр., М. Мамонтов — 5, Г. Плавський — 5, К. Різникова — 1 фр.

— Н а л и с т ч . 364 . Збірка Української Громади в Гаврі: Казимір Маленький — 15 фр., М. Пухальський, Остратольб Алекс., Ст. Бернакевич, Н. Підгайний, А. Гайдук, В. Шиманський та Ст. Ляхович по 10 фр., С. Сердюк, Д. Ридлицький, Т. Умтин, Головчинський, Дм. Корнелюк по 5 фр., та Дмитро Тетера — 4 фр.

— Н а л и с т У к р . Ц е н т р . К о м . в Польщі чч. 2215-72 і 73, збірка в Укр. Станиці в Каліші: П. Волошкевич — 5 зл., пп. Загородський та Савоський по 2 зл.

і пп. Янів, Бокітько, Сотник та невідомий по 1 золотому.

— Н а л и с т ч . 306 збірка п. Мар'яна Гуміра в Білгороді в Югославії: по 20 динар: М. Коломієць і Кривокап'іч, по 10 динар: В. Некрашевич, Ів. Квітка, Старий, Мандич, Возлачек, Буковинець, Димиденко та М. Каган.

— Н а л и с т ч . 353 збірка Філії Т-ва б. вояків армії УНР в Крезі: П. Лузанів — 10 фр., ПП. Пастушенко, К. Романюк та Гришкевич по 5 фр. Довгий — 3 фр. Мулявко, Ховхун та Рябенький по 2.50 фр., Двачук, Малко, Проценко, Бакум та X (підпис нечиткий) по 2 фр., і по 1 фр. пп.: Гаврилець, Голубовський, Босчко і Собко.

— Н л и с т и ч . ч . 1 і 2 збірка п. П. Черкаського в Омекурі. Датки зложили: П. Черкаський — 20 фр. По 10 франків: пп. Міщенко, П. Заварицький, Ляшко, Орлик, Баліцький, Демчак, Калениченко, Бичкар, І. Романюк. По 5 фр.: пп. Собакар, Хайленко, Рак, Жунів, Свідерський, Тарнавський, Окуневський, Томенко, Свица, Пітровський, Дармограй, Данилюк, Калабура, Т. Дюра, Максимів, Центнер, Мойсієнко, Тростянець, Лавришин, Манько, Іляшенко, Шимкович, В. Бойко, І. Дідковський, Мосюк, Гадзінський та один підпис нечиткий.

— Н а л и с т ч . 43 . Збірка п. Івана Войценка в Smoky Lake — Canada. Датки зложили І. Войченко — 1 дол., В. Чумер — 50 ц., І. Кінасевич — 25 ц., К. Романюк — 50 ц., А. Вбавинчук — 1 дол., Із. Маблей — 25 цент., В. Рацай — 25 ц., І. Радомиський — 25 ц., Ів. Палилик — 50 ц., Свящ. о. Т. Горбай — 50 ц., Із. Гарецький — 1 дол. та Василь Палій — 25 цент.

— Н а л и с т и 241-2-3 від представника Бібліотеки п. О. Калюжного з Ковлю. Датки зложили: А. Долуд — 5 зл., О. Калюжний — 3 зл., Інж. Васильківський — 5 зл., родина Долудів — 2 зл. Збірка пана Блашаневича: Марія Бублій — 1 зл., К.-Іваненко — 1 зл., Блашаневич

— 2, та три особи з нечитким підписом разом 3.50 зл. Збірка п. Федора Звайченка: Ф. Заїченко — 3 зл., П. Гарборчук — 3, І. Полянов — 1.15, Паприсов — 2 зл., та по 1 золотому: М. Магдалевич, І. Стичинський, І. Улітка, П. Баланівський, М. Варакута, І. Топоровський, Й. Жеребецький, Іван Гонько.

— На лист ч. 374 збірка п. інж. В. Філоновича в Г. Черношицях в ЧСР. Зложили датки по 10 Кч.: Філонович, Савчук, Пархоменко, О. Іванів, А., Зубенко, інж. Ростовський, інж. Шевченко, Є. Лоська, В. Каралуг, Б. Ставінський; В. Білінський — 5 кч., Шишківський — 1, інж. Чубенко — 2, В. Прохода — 3 кч.

— На лист ч. 378 збірка в Бібліотеці: Гр. Довженко — 10 фр., В. Чорний — 5, П. Йосипишин — 5, Шкробалюк — 10, Кучерявенко — 15, Нестеренко — 5, М. Мухальський з Гавру — 10 та NN — 1.50.

— На лист ч. 256. Збірка Скальмержицького Відділу Укр. Центр. Комітету. Датки зложили: пп. Бржосньовський і Красицький по 10 зл., Коваленко, Крушевич, Дем'яненко, Іванови, Ротняк, С. Присовський по 5 зл., Горонович — 4 зл., Бобірів, Савеський та Ф. і М. Терешенки по 3 зл., Ів. Бодня, Арсенів, Велещук, Радченко, В. Удовенко і Ківерчук по два зл. та Кривусіва й Паньковецький по 1 злот.

— На лист ч. 355 збірка Української Громади в Крезе (Франція). Датки зложили: пп. Пастушенко, Романюк, Гришкович і Олійник по 5 фр., Мулявко, Рабенький, Ховхун по 2.50 фр., Г. Проценко, Данчук, Малко, Ратушняк, Бакум, Шакура, Троян, Дрипень і Даводеко по два фр., та по 1 фр.: Гаврилець, Голубівський, Довгий, Босчко і Собко.

— На лист ч. 301. Збірка Укр. Громади в Бечкерек (Югославія). Датки зложили: М. Мельничук та Порфир Гліб по 20 динар, Ст. Третьевич, Ф. Кульбачний, О. Барладин, К. Немчинів, Гр. Терновський, П. Горілів, Ів. Мартинів, Доборський, К. Несторів, — по 10 динар та Василь Діденко 5 динар.

В Польщі.

— Академія державності у Варшаві. 18 січня б. р. в салі Мійської Ради відбулася велика і урочиста Академія, організована заходами Українського Центрального Комітету у Польщі і присвячена XIII річниці проголошення державної незалежності України. Академію розпочато співом молитви «Боже, великий, єдиний», яку виконув хор під орудою п. С. Сологуба, яку присутні вислухали стоячи. Далі слідували: реферат проф. К. Мацієвича — «Незалежна Україна і сучасна демократія», низка пісень у виконанні хору, реферат інж. В. Шевченка — «IV Універсал» — слово, ще не закінчене чином», нова частина хорових пісень і український національний гімн, яким академію закінчено.

— Свято державності в українській столиці. З урочистістю, що відповідає величезному значінню історичного дня 22 січня, відсвяткувало 13 його річниці громадянство українське м. Каліша та його околиць. Святкування відбулося в найбільшій в Польщі еміграційнім осередку — українській Станиці при м. Каліші.

Розпочалося свято урочистим молебнем в ставичній Св. Покровській козацькій церкві о год. 12 дня.

Простора церква — заповнена громадянством по береги, бо хоч свято припало на будній день, кожному цей день однако став урочистим і святочним.

З чулим словом, повним віри в конечну перемогу нашу, до присутніх звернувся настоятель церкви — протоієрей о. Іларіон Бриндзан. Кликнув він до єдності, до витривалости, до духовної незломности в простуванні у майбутнє, бож там воля наша, там воскресний день української нації.

Коли-ж залунали могуті звуки «Многая літа», очі всіх загорілися тим притаєним вогнем завзяття, що в дні борні кидав залізні лави на хмари ворожі... доконав чудес хоробрости... створював крівавий епос самопожертви для ідеї.

О год. 20 в салі станичного театру відбулася врочиста академія з багатим програмом.

Академію відкрив вступним словом Заступник Голови Правління Станиці ген. хор. Загородський.

Вогневим і повним непохитної віри в прийдешнє, сталевий міцї і запалу, словом, ген. Загородський створює серед присутніх атмосферу завзяття, святого гніву і жадоби помсти одвічному ворогові.

Коли-ж ген. Загородський проголошує здравичу П. Головному Отаманові Андрієві Лівичькому та всьому Урядові УНР, сяля вибухає стихійним «Слава» під величаві акорди національного гимну «Ще не вмерла Україна».

Слово забірає інспектор місцевої гімназії підполк. Середа. Як і завжди, промовець з присущим йому таланом, майстерне змальовує криваву прелюдію акту 22 січня... з кожним висловом промовця стає зрозумілою та жертва, що її складено на вівтар України во імя IV Універсалу, бож акт цей є тісно зв'язаний з «бути, або не бути» українській нації.

Промовець яскравими барвами змальовує революційне обличчя 17-18 років і ті умовини, в яких прихотилося провідникам нації класти фундамент під державну будівлю. Промовця присутні винагороджують гучними оплесками.

Станичний національний хор під талановитим проводом протоієрея о. Іларіона Бриндзана виконує народні пісні: «Про Чепігу та Головатого» та «Гей в броду брала дівка воду».

Далі йде відділ декламацій: «Мій край в огні» С. Кость-Костенка у вик. автора. «Занадто вже» М. Старицького, вик. Т. Богданівни. «Вернутись» Держбожича, вик. Т. Козакевичівни. «Великий Храм» — Чупринки, вик. Х. Юцківни та «Тоді-б я приніс Тобі, праведний Боже» С. Кость-Костенка у вик. автора.

На закінчення хор відспіває «Сонце заходить» та «Боже Великий, Творче Всесильний». Станична струнна оркестра під пров. п. М. Скворцова в перервах виконує по мистецьки низку більших музичних продукцій.

Прекрасні хорові співи, декламації та майстерню гру оркестри присутні винагороджують заслуженими оплесками і в піднесеній настрою покидають салю, щоб в сіру буденщину емігрантських злиднів винести звідси нові сили, свідомість власної гідності національної та глибоку віру в переможну міць єднання під прапорами, освяченими в кривавих запеклих боях там на далеких степах України...

Академію вшанували своєю присутністю п. заступник Старости п. Намисловський і представники від військової залози м. Каліша, які по закінченні академії були запрошені генералом Загородським на шклянку чаю. Кость-Костенко.

— З життя Україниського Наукового Інституту. 22 січня на зборах Економічного Семінару при УНІ проф. К. Мацієвич зробив доклад на тему: «Аграрна криза». Зміст доклада зводиться до наступних тез: Сучасна аграрна криза відрізняється від попередніх криз в першу чергу своєю загальністю. Вона однакової мірі відчувається як країнами хліборобського експорту, так і країнами імпортовими. Характерними ознаками її являється перепродукція, головним чином, дзерна і особливо пшениці та зв'язане з цією перепродукцією катастрофальне зниження цін. Це зниження цін, яке крім того йшло більш швидким темпом, порівнюючи з цінами на індустриальні вироби, приводить до хронічного дефіциту в сільському господарстві. Політика захисту місцевого хліборобства, яка переводиться всіма державами, не тільки не полегшила загального становища, але привела до значної дезорганізації світового ринку. Дефіцитний стан сільського господарства автоматично приводить його до все зростаючої заборгованости, до відходу від нього населення, до пониження інтесифікації і покупної сили хліборобського населення і тим самим впливає на загострення загальної економічної кризи та сприяє цим зростанню соціального незадоволення всіх

шарів суспільства. Економічна, а зокрема сільсько-господарська політика України, як і інших країн, повинна пристосуватися до умов, створених аграрною кризою.

В дискусіях, що відбулися після доповіді, брали участь пп. Денисенко, Бригідир, Тополів, Лівницький, Кірічок, Гловінський.

— З життя «Прометей». 15 січня с. р. відбувся в клубі «Прометей» у Варшаві реферат д-ра М. Ковалевського — «Роля студентської молоді у визвольному русі поневолених народів б. Росії». Згаданий реферат був першим рефератом, який організувала студентська секція клубу.

— В десятю річницю перебування на чужині. Обходять сумну річницю перебування поза межами батьківщини усі вояки українські, що згуртовані у відділах Українського Центрального Комітету у Польщі. Недавно подали ми замітку про такі обходини в Ковелі й Бидгощі, зараз надійшли відомості про такі обходини з Торуня й Іновроцлава.

— В Торуні з нагоди десятиї річниці перерви збройної боротьби Української Армії відбулися в день 30 листопада надзвичайні загальні збори, які розпочалися в першу чергу вшануванням пам'яті тих, що життя своє віддали, але не зрадили Україні і між ними Першого Козака Української Армії Головного її Отамана Симона Петлюри.

Слідом за цим виступили з рефератами голова управи Торунського Відділу У. Ц. К. п. Яровий «10 років на еміграції» й голова ревізійної комісії відділу п. Василь Шевчук: «Обов'язки еміграції»; п. Галаціян поділився спогадами з емігрантського життя й сотник Лотоцький — спогадами військовими.

Заслухавши все це, збори доручили управі відділу просити Головну Управу У. Ц. К. довести до відома Пана Головного Отамана й уряду У. Н. Р., що Торунська українська еміграційна колонія, що як до цього часу не зійшла з

правдивого шляху ідеології Української Народньої Республіки, так і надалі залишається вірною своєму вождеві й законному урядові.

Замість вінка на могилу полеглих емігрантів, збори доручили Управі асигнувати з своїх сум 10 зл. на бібліотеку імені Симона Петлюри у Парижі.

На закінчення відспівано національного гімна й «Заповіт». Після цієї офіційної частини відбулася спільна вечеря, що її впорядкувала п. Ярова з донькою п. Лесею. Під час вечері (що обійшлася без алкоголю) точилася товариська бесіда, що складалася здебільшого з військових і емігрантських спогадів, і співалися такі гарні, такі милі і рідкі українські пісні. На спогад так мило проведених хвилин все товариство фотографувалося.

— В Іновроцлаві: також відбулися з цієї нагоди надзвичайні загальні збори цілої колонії. Збори розпочато співом гімну, після чого вшановано пам'яті погибших у боротьбі й відспівано «Заповіта». Зокрема зборами вшановано пам'ять Головного Отамана Симона Петлюри та недавно померлого члена Головної Управи У. Ц. К. Іллі Золотницького й відспівано «Чуєш, брате мій».

Слідом за цим виголошено реферата, що розкрив перед аудиторією сторінки споминів про славне минуле в нашій визвольній боротьбі. По закінченні збори вдруге з піднесенням відспівують національного гімна.

Після перерви на спільне фотографування й промови голови Управи відділу п. Корженівського, — збори ухвалюють вислати привітання для Пана Головного Отамана й Головної Управи У. Ц. К.

— Перша Українська Оркестра «Дніпро». В останніх часах хорунжим Віктором Говядовським організовано струнну оркестру, яку названо: «Перша Українська Оркестра «Дніпро». До появи цієї останньої оркестри на Торунському терені перебувало за час нашої еміграції чимало подібних оркестр створених нашими ж таки людьми

й з наших же старшин та козаків, які в силу ріжних там «військо-вих» обставин і причин називалися «Волгою», «Емігрантською», «Слов'янською» чи й просто... «Малоросійською», але ніколи не «Українською», учасники яких убіралися в циганський, боярський і навіть московський і тільки не в український одяг. В залежності від цього за рахунок чудової української музики збирала похвали й овації музика московська чи циганська.

Першими, що вирішили на-рушити цю «традицію» наших оркестру у Торуні й одяглися в українські національні вбрання, це є організатор оркестри «Дніпро» п. Говядовський і його близькі співпрацівники пп. Горко й Леонич.

Оркестра «Дніпро» зараз же після перших своїх виступів у першорядній ресторації придбала собі не аби-які симпатії й признання з боку торунської публіки, що нагороджує що-вечора її учасників рясними оплесками.

В Чехії

— В Українським Історично-Філологічним Товаристві в Празі 3 лютого 1931 р. о 16 г. в помешканні на Брежговій вул., ч. 5 відбувся доклад дійсного члена Мірчука, І. І. — «Слов'янська філософія», та обговорено справу скликання 2-го українського наукового з'їзду.

— А 10 лютого 1931 відбулися доклади дійсних членів: 1. Яковлева, А. І. — «З історії шлюбного права Литовсько-Руської держави поч. XVI в.», 2. Борковського, І. — «Висліди археологічних дослідів на Празькому Граді до рр. 1925-30».

В Китаю

— З життя Т-ва «Просвіта» у м. Харбині. 18 січня б. р. відбулися загальні збори т-ва «Просвіта», які пройшли в чисто діловому тоні. До президії обрані тіж самі люде: голова д-ій Паславський і ревізором д-ій Яхно. Крім рефератів і свят, раді вдалося в тому році, дякуючи Львівській «Просвіті», підготовити до відкриття бібліотеку, яка фактично вже працює. На майбутній рік «Просвіта» викинула гасло «за душу молодого покоління». Старе покоління за ці роки не дає бажаних наслідків. Зарез з цією метою організувався гурток молоді.

— 22 січня Т-во «Просвіта» в Харбині святкувало день проголошення самостійности й злуки українських земель. В приватньому помешканню зійшлися члени «Просвіти» і після офіційної частини за шклянкою чаю провели вечір у споминах про визвольну боротьбу українського народу за свою державу, а також обмірковуючи й надалі роботу в цьому напрямку.

Особи, які приймали активну участь у війську, ділилися своїми вражіннями. Взагалі вечір пройшов в дуже бадьорому настрої. Ще живе дух українського люду й його не зломити нашому ворогові.

— До Харбина багато прибуває емігрантів з Зеленого Клину, які вивезені на Д. Сх. при «розкулачуванні» на Україні. Сюди вони втікають з робіт і більший відсоток гине в болотах, лісах і на кордоні, де їх просто рострілюють при переході грядиці. Зі слів втікачів їх вивезено України на Д. Схід 32 тисячі й вони зараз пилляють чурки по лісах для Японії, а також ловлять рибу.

Зміст.

— Париж, неділя, 15 лютого 1931 року — ст. 1. — Женець .
Нова фаза біженецької справи в Лізі Націй та українці — ст. 2. — Свято державности в Парижі — ст. 6. — І. Липовецький . П'ятий з'їзд Спілки Інженерів та техніків українців-емігрантів у Польщі — ст. 7. — В. Смуток . Яків Тимошук (некролог) — ст. 10. — К-о. Близнята — «Ruch» і «Тризуб». — ст. 12. — Observator. З міжнародного життя — ст. 16. — З широкого світу — ст. 19. — Од Уряду УНР — ст. 20. — Хроніка: З життя укр. еміграції: У Франції — ст. 22 — В Польщі — ст. 27. — В Чехії — ст. 30. — В Китаю — ст. 30.

Від Генеральної Ради Союзу Українських Емігрантських Організацій у Франції

Генеральна Рада Союзу У. Е. О. у Франції розглянувши замітку в ч. 2 парижської української «націоналістичної» газети «Незалежність» під назвою «Українські студенти за кордоном», і знаходячи в ній явний наклеп на її діяльність, а то вступі, який звучить в той спосіб, що ніби — «Дотеперішні спроби (Укр. Студ. Громади у Франції) створити допомоговий комітет з участю громадянства, розбилися з огляду на становище так. зв. Генеральної Ради у Франції, якій, як видно, діяльність нашої Громади не по нутру. Очевидно за порадою Ген. Ради, кілька недіяльних членів Громади виступили з її складу».

— оцим заявляє, що спроба Студ. Громади створити допомоговий комітет розбилася не через те, що Ген. Рада зайняла якесь становище, а через те, що після першого засідання представників різних організацій з метою обговорення доцільности створення комітету, більш ні одного засідання не відбулося. Очевидно не з вини Ген. Ради, яка мала там одного лише представника, а з вини чисісь іншої.

За порадою Ген. Ради ніхто з Студ. Громади виходити не міг, бо Ген. Рада Союзу вважає себе надто відповідальним органом, щоб займатися дрібним інтриганством.

Коли в Студ. Громаді прийшло до сварок і виходів, то, очевидно, причину цього треба шукати в самому студентському гурті, в тих особах, що, забуваючи про свої шкільні обов'язки, витрачають час на писання нічим не виправданих наклепів на Ген. Раду і на своїх товаришів.

Генеральна Рада.

Вийш а з друку нагадуб ікац'я видання Українського Історично-Філологічного Товариства в Празі (1930 р.).

«Откуда есть пошла русская земля и откуда роусская земля стала есть».

Книжка подає зміст дискусій, переведених на цю тему на засіданнях Укр. Істор. Філолог. Т-ва в Празі при участі п. п. акад. Смагль-Стоцького, д-ра С. Нар'жного, проф. М. Салінського, д-ра П. Феденка, д-ра Чеховича, проф. С. Шелухина, проф. Сімовича, проф. Щербакієвського та доц. Стусаренка.

Набути можна в книгарні «Тризуба». Ціна фр. 5.—

НОВА КНИГА

елегантне видання французькою мовою.

Chevtchenko

le poète national de l'Ukraine
par

D. Dorochenko.

Professeur a l'Université de Prague,
avec preface
du

Comte Antoine Chlappe

Замовляти вже тепер у бібліотеці імені С. Петлюри, на адресі:

Mr. I. Rudcev, 11 Square de Port-Royal, Paris XIII-e

Один примірник на гарному папері: у Франції по 5 фр.
франц. в інших державах по 25 амер. цент.ф., 5 примірників за 1 амер.
дол. з пересилкою.

Продаж по всіх українських книгарнях. Де нема, звертатися на
адресу (тільки листом):

M-elle N. Kuceravenko, Praha-Brevnov, Liborova 470, Tchecho-
slovaquie.

Не пропустіть нагоди, щоб у Шевченківські дні ця книга про нашого Великого Поета і про Україну дісталася до рук усіх Ваших знайомих чужинців.

Управа Ліонської Громади до одить до відома, що протягом місяців лютий-березень в помешканню Громади відбудуться наступні виставки:

- 8 лютого — «Берестейський мир» п. Горбатенко.
- 22 лютого — «Завдання укр. еміграції» — п. Гуля.
- 1 березня — «Політичні партії Франції» — п. Бойко.
- 8 березня — «Русифікація України» часть 1. — п. Таран.
- 22 березня — «Котляревський та його вплив на укр. літературу» — п. Горбатенко.
- 29 березня — «Русифікація України» част. II (Катерина II)
— п. Таран.

Початок виставки о год. 16. Вступ вільний для всіх. Після виставки дискусії.

Рада Громади м. Ліону.

Редакція і адміністрація: 42, rue Denfert-Rochereau, Paris (V).
Tél. Danton 80-03.

Для переказів у Франції: «Le Trident», chèque postal 898.50, Paris.

Редагує — Комітет.

Адміністратор: Іл. Косенко.

Le Gérant: M-me Perdrizet.